

Pyöreä kioskki

KOKOONPANO- OHJE

Mittakaava 1:87

Maliskuu 2026

Sarjan sisältö:

Syövyteosat:

- 0,3 mm syövytetty uushopeapelti (1 arkki)

Muut osat:

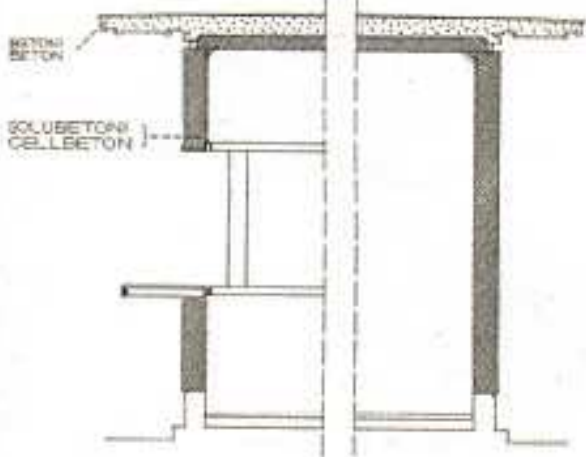
- sanomalehtipaperisuikaleita
- 0,13 mm kirkas polystyreenimuovi

Hartsivaluosat:

- 1 kpl kioskin seinät
- 1 kpl kioskin katto
- 1 kpl kivijalka

K I O S K I
K I O S S K

KUVA 20 Kasarmintorin pyöreä, mittasuhteiltaan hiottu betonioskki liittyy kauniisti torin katukiveykseen. Arkitekten 1/1929 kansikuva.

BILD 20 Kaserntorgets runda betongiosk med de väl avvägda proportionerna harmonierar vackert med torgets stenläggning. Omslagsbild till Arkitekten 1/1929.

KUVA 19 Kaupunginarkitehti Gunnar Taucherin 1.3.1928 signeeraamat pyöreän kioskin piirustukset. Allkup. Helsingin kaupungin rakennusviraston (HKR) piirustusarkisto.

BILD 19 Ritningar till en rundiosk, signerade av stadsarkitekten Gunnar Taucher 1.3.1928. Orig. Helsingfors stads Byggnadskontor (HSB), ritningsarkiv.

FUNKTIONALISTISET TYYPPIKIOSKIT

Helsingin kaupunginarkkitehtinä vuosina 1924-41 toimi arkkitehti Gunnar Taucher, jolla oli olennainen rooli Helsingin tyyppikioskien suunnittelussa.

Ensimmäiset Taucherin allekirjoittamat luonnokset ovat vuoden 1928 maaliskuulta.

Luonnoksissa on esitelty sekä ovaalin että pyöreän mallinen betoni- ja solubetonirakenteinen kioski, joiden lopulliset versiot muuttuivat hieman alkuperäisistä suunnitelmista.

Tyyppikioskien rakentaminen aloitettiin jo vuonna 1928.

Ensimmäiset rakennetut tyyppikioskit olivat pohjapinta-alaltaan pyöreitä, joissa oli myös pyöreä katto.

Kioskien materiaalit olivat yksinkertaisia, niiden seinät ja katto oli valettu betonista.

Seinien eristeenä käytettiin korkkilevyjä. Seinät rapattiin porfyri-rappauksella sileiksi ja lopuksi maalattiin himmeään vaalen keltaisiksi.

Myyntiaukon kehykset oli valettu alumiinista ja ulko-ovi päällystetty alumiinilevyllä.

Kaupunki rakennutti vuonna 1928 em. tyyppikioskeja Runebergin esplanadille, Pohjoisesplanadin varteen ja Kasarmintorille sekä Hakaniementorin ja Rautatientorin laitaan.

Pyöreät funktionaaliset kioskit korvasivat vanhat Hartwallin virvoitusjuomakioskit.

Tyyppikioskit edustivat aikakautta, jolloin oltiin siirtymässä klassismista funktionalismiin, vuoden 1928 tyyppikioskit olivatkin yksiä Helsingin ensimmäisiä funktionalistisia rakennuksia. Gunnar Taucherin suunnitteleminen pyöreiden kioskien tyyliä kioskkeja ilmestyi myös muualle Suomeen kuten Tampereelle ja Poriin.

Taucher jatkoi kioskien suunnittelua 1930-luvun alussa, vuonna 1932 julkaistiin Taucherin signeeraamat piirustukset puu- ja betonirakenteisiksi kioskeiksi.

1930-luvun taloudellinen lama hidasti merkittävästi uusien kioskien rakentamista. Laman aikanaan taituttua, pääsi kioskien suunnittelu ja rakentaminen jälleen vauhtiin.

Vuonna 1937 julkaistiin Taucherin suunnittelema puurakenteinen, pitkällä lipalla ja kaarevalla etuseinällä varustettu tyyppikioski.

Kioskit olivat isompia ja modernimpia kuin aikaisemmat kioskit, sisätilojen suunnittelussa oli kiinnitetty huomiota kioskista rationaalisenä työtilana.

Kaarevaseinäisiä, pitkälippaisia kioskeja on jäljellä Helsingissä kolme kappaletta: Kaisaniemen puistossa, Töölössä ja Käpylässä.

Funktionaalisten kioskien suunnittelu ei päättynyt 1930-luvulle.

Vuonna 1952 Helsingin kaupunginhallitus hyväksyi rakennuskonttorissa laaditut uudet piirustukset pyöreiden ja nelikulmaisten kioskien rakentamiseksi.

Tällöin syntyi se ehkä parhaiten tunnettu kioskimalli, jota myös lippakioskiksi nimitetään.

Lippakioski perustuu vuonna 1949 kaupunginarkkitehti Hilding Ekelundin laatimiin piirustuksiin.

Lippakioskista voi päätellä, että se on saanut vaikutteensa Taucherin vuonna 1937 suunnittelemaasta kaarevaseinäisestä pitkälippaisesta kioskimallista.

Uudessa kioskimallisissa aikaisemmin kaareva etuseinä oli nyt suoristettu, muuten mitoitus ja tilajärjestelyt olivat samat. Näkyvä muutos oli lisäksi kattolipan pyöristetyt kulmat.

Sekä vuoden 1937 että 1949 kioskit oli vuorattu kapealla rimalaudalla. Kioskien värityksenä säilyi vaalean keltainen.

Helsingin vuoden 1952 Olympialaisia varten kioskeja rakennettiin pitkin kaupunkia.

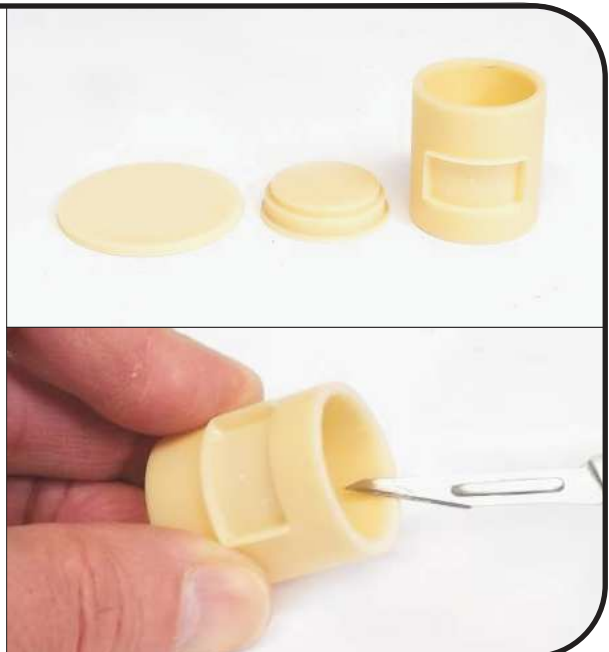
Lippakioskit yleistyivät edelleen 1950-luvun kuluessa leviten myös kaupungin liitosalueille kuten Tapanilan torille, Pirkkolan aukiolle, Pasilan torille, Pitäjänmäelle Taliin ja Vanhaan kaupunkiin.

Suorakaiteinen lippakioski oli Helsingin yleisin kioskimalli 1950-luvulla.

Kioskeja on säilynyt 19 kpl eri puolilla kaupunkia.

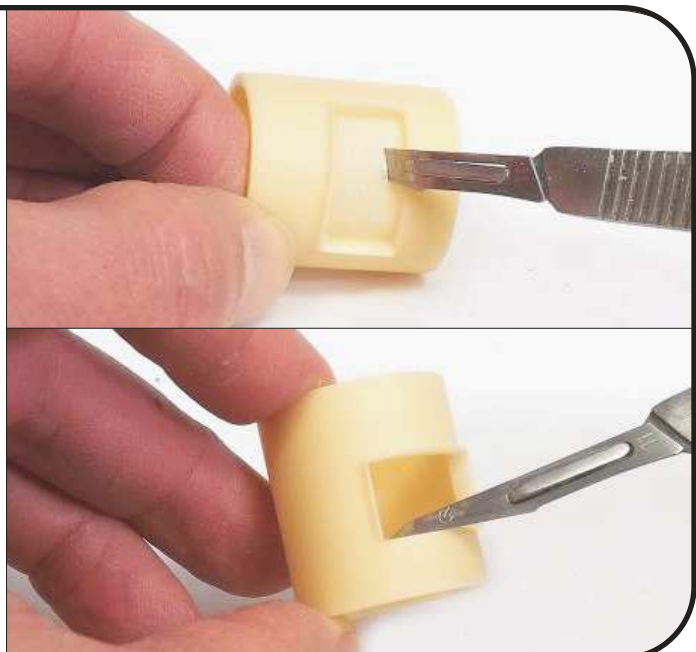
1 Valuosien siistiminen

Kioskin katto, seinät ja kivijalka ovat polyuretaanihartsista valettuja osia. Valuosissa saattaa olla pieniä valupurseita ja "-helmiäisiä", jotka ovat pieniä pyörylöitä erityisesti osan nurkissa ja kulmissa. Poista terävän veitsen kärjellä kaikki purseet.

2 Valuosien siistiminen

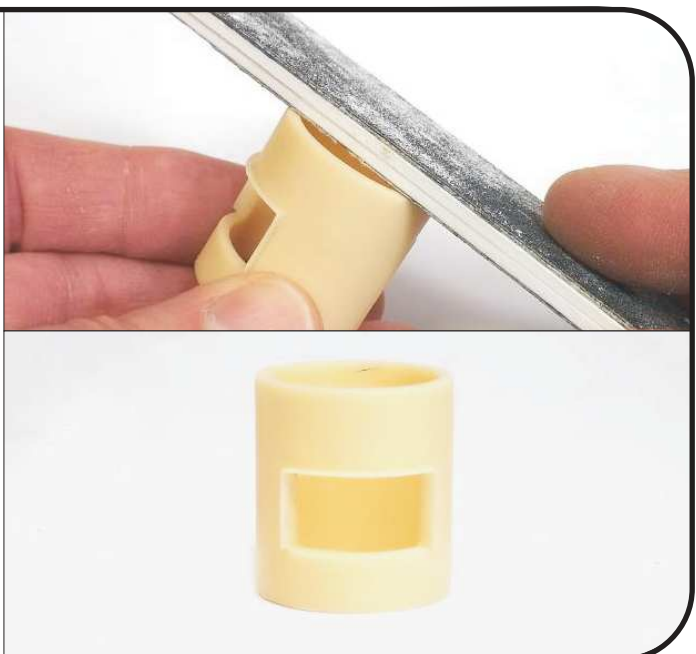
Poista terävällä veitsellä ikkuna-aukon ohut kalvo ja siisti viilalla ikkuna-aukon reunat.

3 Valuosien siistiminen

Siisti vesihiomapaperilla seinien alaosat..

Hyvä hiontamenetelmä isojen pintojen siistimiseksi on liimata vesihiomapaperia 3-4 mm paksuiseen styreenisui-kaleeseen, hiomapaperin voi liimata suikaleen molemmille puolille.

4

Valuosien siistiminen

Siisti vesihiomapaperilla myös katon alapuoli.

Sovita kivijalkaa paikoilleensa.

Kivijalassa on sovite, joka helpottaa sen kohdistamista kioskin koriin.

Kohdistamisen täytyisi olla napakka, mutta ei tiukka.

Tarvittaessa raaputa terävällä veitsellä seinien sisäreunoista.

Katossa ei ole sovitetta valuteknisistä syistä, katto täytyy keskittää katon liimaamisen yhteydessä.

5

Myyntitiski ja ovi

Kioskin ovi ja myyntitiski ovat syövytettyä uushopeapeltiä.

Irrota osat kehyspellistä tarkoitukseen soveltuvilla leikkureilla tai kynsisaksilla.

Siisti osista kiinnitysklipareet hienojakoisella viilalla.

6

Myyntitiski ja ovi

7

Ovi

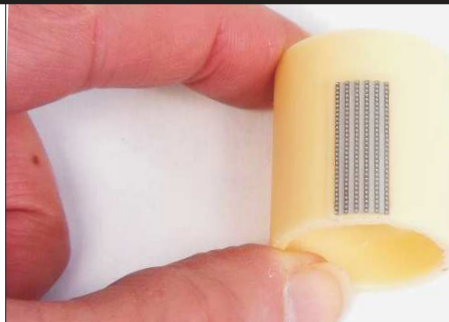
Kioskin takana on kaareva alumiinilla vuorattu kaareva ovi. Taivuta leveillä lattapihdeillä ovi kaarevaksi oikean kaarevuuden saat sovittamalla ovea paikalleen.

8

Ovi

Liimaa ovi sille varattuun paikkaan, oven ympärille jäävät oven karmilaudat, jotka ovat myös alumiinipinnoitteiset.

9

Yleistä maalauksesta

Ennen maalausta kaikki maalattavat osat pestään haalealla vedellä ja pesuaineella. Osien pinnassa voi olla juottamisesta jääneitä epäpuhtauksia, hiontapölyä tai sormista tarttunutta rasvaa. Kuivaa osat huolella esim. hiustenkuivaajalla. Suosittelemme kaikkien osien maalaamista kynäruiskulla. Kynäruiskulla maalatessa maalin määrää ja ruiskutettavan maalin painetta voidaan säätää, jolloin saadaan tasaisia ja juuri sopivasti peittäviä maalikerroksia. Pensselillä tai spray-purkillä maalatessa maalin määrää on huomattavasti vaikeampi hallita ja maalia saattaa tulla liikaa. Suosittelemme myös aina osien pohjamaalausta, tartuntapohjamaali takaa pintamaalien paremman pysyvyyden. Lisäksi pohjamaalauksen jälkeen voi hyvin vielä korjata huomaamatta jääneitä tahroja tai virheitä. Pohja- ja pintamaaleiksi suosittelemme irtotavarana myytäviä automaaleja. Automaaleja on helposti saatavilla ja niitä myydään myös hyvin pieniä määriä. Automaalit ovat kaksikomponenttimaaleja, joihin sekoitetaan maalausvaiheessa kovetin. Erikseen lisättävän kovettimen ansiosta maalit säilyvät pitkään käyttökelpoisina. Pohjamaali on yksikomponenttimaali, johon ei kovetinta lisätä. Automaaleja myyvät liikkeet sekoittavat myös valmiiksi halutut värisävyt. Käyttökelpoisia maaleja ovat myös yleisesti käytetyt pienoismallimaalit (Humbrol, Revell jne.) Pintamaaleina käytetään aina kiiltäviä maaleja. Kiiltävät maalit ovat ominaisuuksiltaan parempia kuin mattapintaiset maalit ja toimivat paremmin ruiskua käytettäessä. Lisäksi siirtokuvat tarttuvat paremmin kiiltävään maalipintaan eikä niiden kanto-kalvo jää näkyviin lakkauksen jälkeen. Maalauksen ja siirtokuvien asentamisen jälkeen koko pienoismalli lakataan. Lakan avulla malliin saadaan haluttu kiiltoisuusaste ja lakka myös suojaa pienoismallia pieniltä kolhuilta ja tahroilta. Lakaksi suosittelemme kaksikomponenttiautolakkoja.

Huom! Pienoismallirakentajan käsikirjassa on kattava selostus ruiskumaalauksen perusteista.

10

Maalauksen esivalmistelut

Ennen maalausta pese kaikki rakennuksen osat haalealla vedellä ja miedolla pesuaineella, osiin on saattanut jäädä epäpuhtauksia hiomisesta ja liimaamisesta.

Tässä kokoamisohjeessa rakennuksen osat maalataan kynäruiskulla. Ruiskumaalauksen helpottamiseksi tee osille "apukahvoja", joiden avulla pääset kääntelemään osia maalauksen aikana.

Apukahvoja voi tehdä esim. eristelvyn suikaleista tai puurimoista.

Kiinnitä osat apukahvoihin kaksipuoleisella teipillä.

11

Osien pohjamaalaaminen

Suosittellemme kaikkien osien pohjamaalausta, pohjamaali parantaa pintamaalien tartuntaa ja lisäksi pohjamaalauksen jälkeen voi vielä helposti korjata ennen maalausta huomauttamatta jääneitä kolhuja tai liima- tai juotostahjoja.

Hyvä pohjamaali on HB Body 992 Anticorrosive primer. Pohjamaalille sopiva liuotin on HB Body Acryl 740 Normal. Pohjamaalille kannattaa valita normaalinopeuksinen liuotin, liian nopeasti haihtuva liuotin aiheuttaa huonon maalipinnan.

Pohjamaalaa kaikki rakennuksen osat.

12

Osien pintamaalaaminen

Pyöreät kioskit olivat ja ovat tyypillisesti vaaleankeltaisia. Tarkkaa määritelmiä tai sävyä keltaisen vaaleudesta emme tiedä, myös aika, auringonvalo ja sääolosuhteet haalistavat maalipintoja.

Sekoita "oikea" sävy oman mieltymyksesi mukaisesti.

Maalaa vaaleankeltaiseksi kaikki muut kioskin osat paitsi kivijalka.

Kivijalka on betoninharmaa.

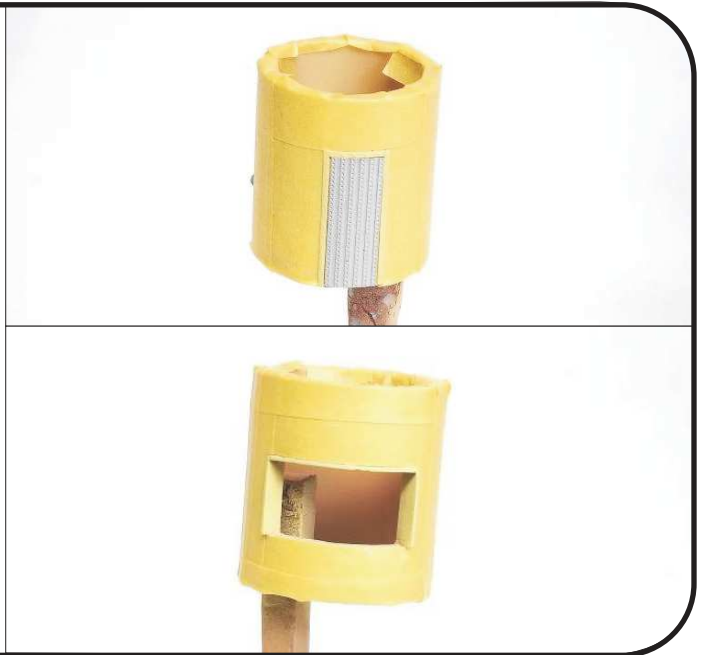
Katon yläpintaa ei tarvitse maalata keltaiseksi kuin reunoilta, katolle asennetaan myöhemmin huopakate.

13**Osien pintamaalaaminen**

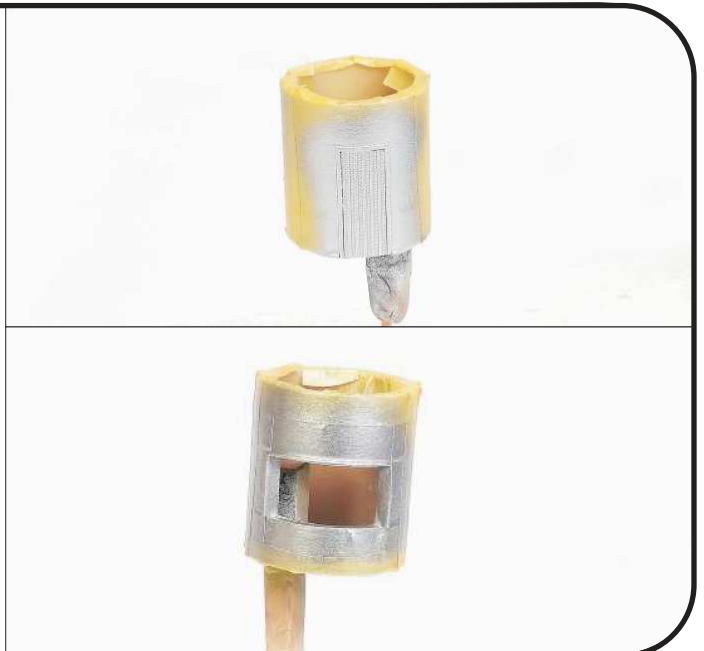
Kioskin ikkuna-aukon ympäryrs, ovi, ovenkarmit ja myyntitiski ovat kaikki alumiinipintaisia.

Keltaisen maalin kuivuttua, teippaa keltaiseksi jäävät alueet maskiteipillä.

14**Osien pintamaalaaminen**

Maalaa ikkuna-aukon reunat, ovi karmeineen ja myyntitiski alumiinin värillä.

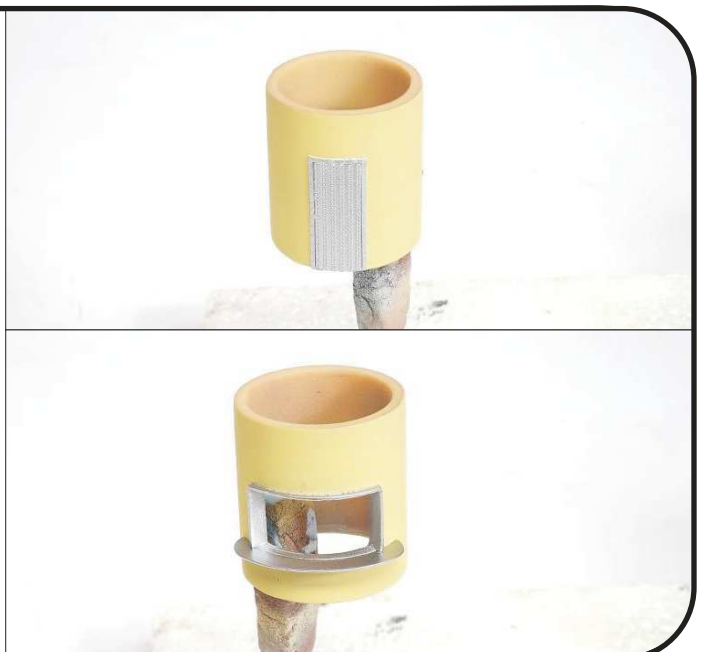
Poista maskiteipit heti maalauksen jälkeen.

15**Osien pintamaalaaminen**

Maalin kuivuttua liimaa myyntitiski ikkuna-aukon alareunaan reunusten alalaitoja vasten, käytä hidasta hyytelömäistä pikaliimaa.

Keskitä myyntitiski ikkuna-aukkoon nähden.

Lakkaa kioski tässä vaiheessa mattalakalla, lakka himmentää sopivasti liian kirkasta metallipintaa luoden vaikutelman alumiinipinnasta. Tähän vaikuttaa luonnollisesti tekemäsi maalivalinnat.

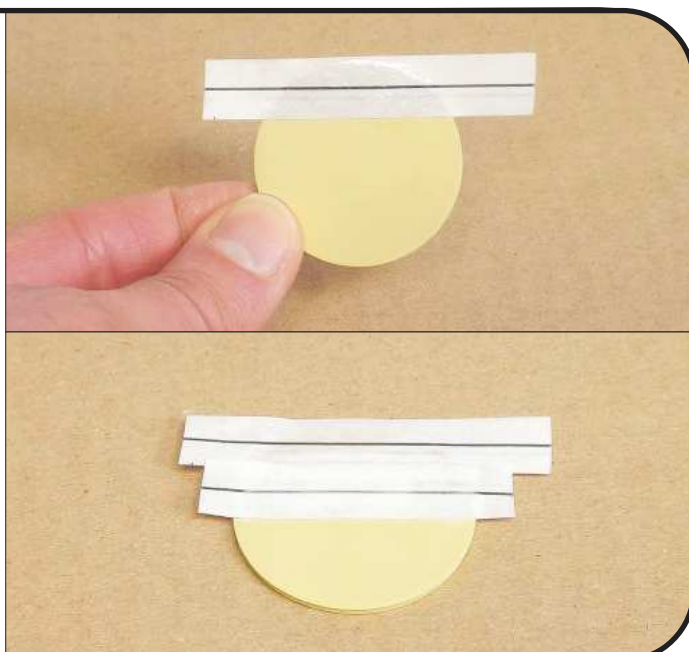
16 Huopakate

Kioskin katto katetaan huopakatteella.
Huopakate tehdään sarjan mukana tulevista sanomalehti-paperin suikaleista, suikaleet on leikattu valmiiksi oikeaan leveyteen.
Suikaleet liimataan vedellä ohennetulla PVA-liimalla.
Katteen liimaaminen aloitetaan katon takaosasta.
Levitä liimaa pensselillä suikaleen levyiselle alueelle.

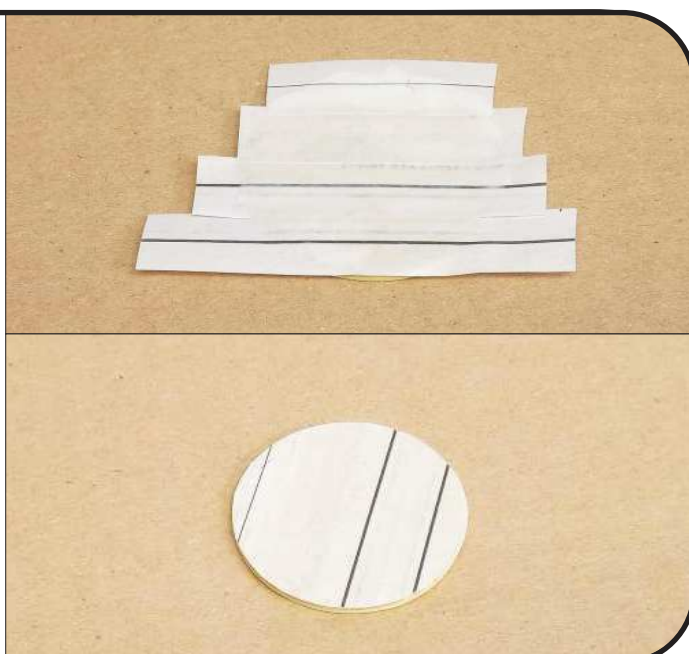
17 Huopakate

Aseta paperisuikale kosteaan liimaan ja asemoi se katonreunan mukaan.
Paperi imee liimaa itseensä, levitä pensselillä liimaa myös suikaleen päälle.
Suorita seuraavan suikaleen liimaus samalla tavalla, mutta aseta suikaleen reuna vähän edellisen päälle.

18 Huopakate

Kata koko katto em. tavalla.
Imeytä liimaa katon reunoihin, jotta ne eivät kuivuttuaan irvistelisi.
Anna liiman kuivua ja lopuksi leikkaa terävällä veitsellä katteesta ylimääräinen aines katonreunaa pitkin.

19**Huopakate**

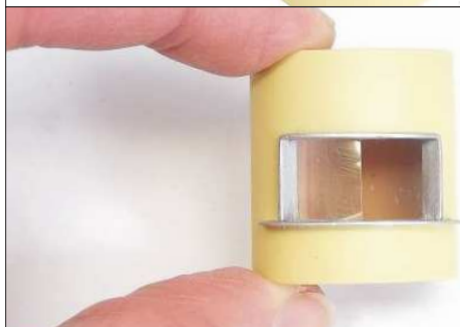
Lopuksi huopakate maalataan mustaksi. Suojaa keltaiseksi jäävät alueet maskiteipillä. Katonreunaa kiertävä koholla oleva kapea lista maalataan mustaksi eli sitä ei peitetä maskiteipillä.

20**Huopakate**

Maalaa huopakate mustaksi mieluiten ruiskulla. Vältä täysmustan käyttöä, täysmusta luo turhan voimakkaan kontrastin. Sävytä mustaa hieman valkoisella. Poista maskiteipit heti maalauksen jälkeen.

21**Ikkunalasit**

Ikkuna-aukon sisäpinnalle liimataan 0,13mm kirkaasta styreenikalvosta ikkunalasi, lasi on kaareva. Käytä hidasta pikaliimaa.

22**Katto**

Seuraavaksi liimaa katto hitaalla pikaliimalla, jotta ehdit keskittää katon seiniin nähden.

23**Kivijalka**

Kivijalassa on sovite, joka kohdistaa kivijalan seiniin nähden oikeaan paikkaan.
Kivijalkaa ei välttämättä tarvitse liimata rakennukseen, näin kioskiin voi halutessaan myöhemmin rakentaa sisustusta tai vaikka asentaa valaistuksen ja ihmisiä.

24**Valmis pyöreä kioski - hurraa!**

Pyöreä, funktionalistinen kioski on nyt valmis sijoitettavaksi maisemoituun pienoismallimaailmaan tai vaikka hauskana pienenä esineenä vitriiniin.

25

Valmis pyöreä kioski - hurraa!

26

Valmis pyöreä kioski - hurraa!

27

Valmis pyöreä kioski - hurraa!

